

Poselství Svatého otce ke Světovému dni migrantů a uprchlíků (18. ledna 2015)

Církev bez hranic je matkou všech

Draží bratři a sestry!

Ježíš je „povýtce hlasatelem evangelia i zosobněným evangeliem“ (apoštol. exhortace *Evangelii gaudium*, 209). Jeho starostlivá péče zvláště o ty nejslabší a postavené na okraj je pro každého výzvou, aby se staral o lidi zranitelné a rozpoznával Kristovu trpící tvář především v obětech nových forem chudoby a otroctví. Pán říká: „Měl jsem hlad a dali jste mi najíst, měl jsem žízeň a dali jste mi napít; byl jsem na cestě a ujali jste se mě, byl jsem nahý a oblékli jste mě; byl jsem nemocen a navštívili jste mě, byl jsem ve vězení a přišli jste ke mně“ (*Mt 25, 35-36*). Posláním církve, která je poutnicí na zemi a matkou všech, je tedy milovat Ježíše Krista, klanět se mu a milovat ho zvláště v chudých a opuštěných. Mezi ně zajisté patří také migranti a uprchlíci, kteří se snaží unikat před tvrdými životními podmínkami a před nebezpečím všeho druhu. Proto si letošní Světový den migrantů a uprchlíků vzal za své téma *Církev bez hranic je matkou všech*.

Církev otvírá svou náruč, aby objímala všechny národy bez rozdílu a bez hranic a aby všem ohlašovala, že „Bůh je láska“ (*1 Jan 4, 8.16*). Ježíš po své smrti a zmrtvýchvstání svěřil svým učedníkům poslání, aby byli jeho svědky a hlásali evangelium radosti a milosrdenství. V den Letnic vyšli s odvahou a s radostí z večeřadla. Síla Ducha Svatého převážila nad pochybnostmi a nejistotami a způsobila, že jejich hlásání bylo každému srozumitelné v jeho vlastním jazyce. Už od počátku je tedy církev pro celý svět matkou s otevřeným srdcem bez hranic. Toto poslání se uskutečňuje po dvě tisíciletí a již od prvních staletí se v jasném světle misijního hlásání ukazovalo univerzální mateřství církve, které potom rozvinuly spisy církevních otců a převzal ho Druhý vatikánský koncil. Koncilní otcové, aby vysvětlili povahu církve, hovořili o ní jako o matce – *Ecclesia mater*. Ona vskutku rodí své syny a dcery „a zahrnuje je svou láskou a péčí jako své“ (dogmatická konstituce o církvi *Lumen gentium*, 14).

Církev bez hranic, matka všech, šíří ve světě kulturu přijetí a solidarity, v jejímž duchu nelze nikoho považovat za neužitečného, stojícího mimo nebo určeného k vyřazení. Pokud křesťanské společenství žije své mateřství účinně, pak druhé posiluje, poskytuje jim orientaci a ukazuje cestu, trpělivě je doprovází a je jim nablízku svými modlitbami i skutky milosrdenství.

To vše dnes nabývá zvláštního významu. V době tak rozsáhlých migrací opouštějí lidé ve velkém počtu místa svého původu a s nadějí i se spoustou tužeb a obav se vydávají na riskantní cestu, aby hledali lidštější podmínky pro život. Tyto migrační proudy však nezřídka vzbuzují obavy a nepřátelství také u církevních společenství, a to ještě dříve než se seznámí se životními příběhy dotčených lidí, plnými pronásledování nebo bídy. V takových případech se podezření a předsudky dostávají do konfliktu s biblickým příkazem přijímat cizince v nouzi s úctou a solidaritou.

Na jedné straně v skrytosti svého svědomí pocítujeme povolání přiblížit se lidské bídě a uvádět do života přikázání lásky, které nám zanechal Ježíš, když se identifikoval s cizincem, s trpícím a s každou nevinou obětí násilí a vykořisťování. Na druhé straně však kvůli naší přirozené slabosti „cítíme pokušení být křesťany, kteří se drží v bezpečné vzdálenosti od Pánových ran“ (apoštol. exhortace *Evangelii gaudium*, 270).

Odvaha víry, naděje a lásky nám umožní, abychom zkrátili vzdálenosti, které nás dělí od lidských dramát. Ježíš Kristus stále očekává, že ho budeme poznávat v migrantech a utečencích, v uprchlících a exulantech, a také nás tímto způsobem vyzývá, abychom se dělili o své prostředky, a tak se zříkali části svého získaného blahobytu. Připomínal to už Pavel VI.,

když říkal, že „zámožnější se mají zřici některých svých práv a štědřeji svými prostředky pomoci druhým“ (apoštol. list *Octogesima adveniens*, 14. května 1971, 23).

Ostatně i multikulturní charakter dnešních společností povzbuzuje církve k tomu, aby přijala nové závazky k solidaritě, společenství a evangelizaci. Migrační proudy totiž nabádají k prohlubování a posilování hodnot, potřebných jako záruka pro harmonické soužití mezi lidmi i kulturami. K tomuto účelu nemůže postačovat pouhá tolerance, která otevírá cestu k respektování rozdílností a uvádí do života sdílení mezi lidmi různého původu a různých kultur. Tady nastupuje povolání církve překonávat hranice a prosazovat to, že „je třeba přejít od postoje obrany a strachu, nezájmu a sociálního vyloučení... k postoji, jehož základem bude ‚kultura setkání‘, neboť ta jediná je schopná vytvářet spravedlivější a více bratrský, lepší svět“ (*Poselství ke Světovému dni migrantů a uprchlíků 2014*).

Migrační proudy ale nabraly takových rozměrů, že je dokáže účinně regulovat a řídit pouze systematická a účinná spolupráce zahrnující státy i mezinárodní organizace. V konečném důsledku je migrace výzvou pro všechny, nejen díky povaze tohoto jevu, ale i kvůli tomu, „jaké společenské, ekonomické, politické, kulturní a náboženské problémy vyvolává a před jaké dramatické výzvy staví jednotlivé národy i mezinárodní společenství“ (Benedikt XVI., encyklika *Caritas in veritate*, 29. června 2009, 62).

V mezinárodní agendě často nacházejí místo debaty o možnostech, metodách a normativech pro řešení fenoménu migrace. Existují organizace a instituce na mezinárodní, národní i místní úrovni, které dávají svou práci a energii do služeb těm, kdo skrze emigraci hledají lepší život. I přes jejich velkorysé a chvályhodné úsilí je zapotřebí důslednější a účinnější iniciativy, jež by pro spolupráci využívala univerzální síť, založenou na ochraně důstojnosti a ústředního místa každé lidské osoby. Takovým způsobem získá na účinnosti boj proti hanebnému a zločinnému obchodu s lidskými bytostmi, proti znásilňování základních práv, proti všem formám násilí, útlaču a ponižujícího otroctví. Společná práce však vyžaduje vzájemnost a synergii, disponibilitu a důvěru, s vědomím toho, že „žádná země nemůže sama čelit těžkostem spojeným s tímto jevem, který je tak rozsáhlý, že se týká již všech kontinentů, buď jako proud imigrace nebo jako emigrace“ (*Poselství ke Světovému dni migrantů a uprchlíků 2014*).

Na globalizaci migračního fenoménu je třeba odpovídat globalizací lásky a spolupráce tak, aby se zlidšřovaly podmínky migrantů. Zároveň je třeba zintenzivňovat úsilí o vytváření podmínek, které by byly schopné zaručit postupný úbytek důvodů, nutících celé národy k tomu, aby opouštěly svou rodnou zemi kvůli válkám a hladu, jež se často vzájemně zapříčiňují.

Solidaritě s migranty a utečenci je třeba spojovat s odvahou a kreativitou, jež jsou potřebné pro to, aby se na světové úrovni rozvíjel spravedlivější a poctivější ekonomicko-finanční řád a zároveň aby rostlo úsilí o mír, jenž je nezbytnou podmínkou pro každý autentický pokrok.

Draží migranti a utečenci! Vy máte v srdci církve své jedinečné místo. Pomáháte jí, aby zvětšovala rozměr svého srdce a prokazovala, že je matkou celé lidské rodiny. Neztrácejte svou důvěru a naději! Pomysleme si na Svatou rodinu v Egyptě: jako v mateřském srdci Panny Marie a v starostlivém srdci svatého Josefa se zachovala víra, že Bůh nikoho neopustí, tak ať ani vám nechybí stejná důvěra v Pána. Svěřuji vás pod jejich ochranu a všem ze srdce uděluji apoštolské požehnání.

Ve Vatikánu 3. září 2014

FRANTIŠEK